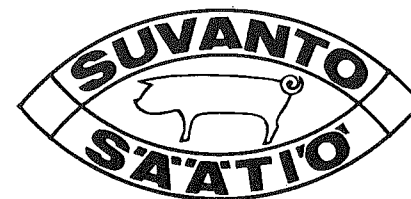

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1990

KESÄKUU

*Saijanjoki virtasi satoja vuosia valtakunnan rajajokena.
Kuva 1930-luvulta Kiviniemestä.*

KENTTÄPOSTIA

(Sakkolasta) Sotahommissa 28. 1. 40

TE RAKKAAT!

On ollut hyvin rauhallinen päivä. Sain olla aivan yksin kämpässämme ja selvitin ruuhkautuneita kirjallisia tehtäviäni. — Aamulla aikaisemmin olin muuten varsin mielenkiintoisessa tilanteessa: Pappi sunnuntaiaamuna kirkkoa ryöstämässä! Täkäläinen kirkko on kyllä jo aikaisemmin viranomaisten puolesta tyhjennetty hopeasta ja viineistä. Kun siellä kuitenkin oli alttaritaulu tallella, menin aamulla hämärissä pimeään kirkkoon tutkimaan, mitä kaikkea siellä vielä oli otettavissa. Ensimmäinen havainto oli, että kirkkoon oli osunut kaksi tykin ammusta. Ne tosin olivat olleet pienen puoleisia. Toinen oli räjähtänyt vintillä puhkaisematta välikattoa, toinen oli osunut ikkunan pieleen murskaten ikkunan pokineen ja vikuuttaen ikkunan alla olevaa

penkkiriviä. Otin kirkosta talteen muutaman kranaatinsirpaleen, jotka aikanaan pakotin mukana laitan ”sotasaaliina” siellä kotona säilytettäväksi. — Myös kirjeitä aion lähettää kotiin. Täällä ne voivat hukkua ja sitä en soisi. Jälkeenkinpäin on varmaan mielenkiintoista katsella mitä aikanaan on kirjoitellut — niinkuin äiti toissa kesänä Uraisilla.

— Minä hyppäsin sievästi kertomuksestani pois. Pääsimme vasta kirkon rikkoutuneelle ikkunalle asti. — Kun siitä asteltiin sitten kirkon perälle. Ei mitään vahinkoja muualla näkynyt. Suurikokoisen, seurakuntalaisille rakkaan alttaritaulun saimme ehjänä ja hyvässä kunnossa irroitettua ja käännettyä rullalle. Myöskin alttarin etuvaatteen, alttariliinan ja saarnatuolin kirjalaudan liinan käärimme samaan rullaan.

Oudolta vain tuntui tammisunnuntaina pappina kävellä kirkossa lakki päässä, sorkkarauta kourassa kaunistaa Herran huonetta riisumassa vihollisen kytätessä näkömatkan päässä mahdollisesti esiintyvää liikettä. Ja heti ampuakseen tykistöllä.

Kellotapulissakin kävimme tarkastamassa, mutta ei sieltä mitään erityistä korjattavaa löytynyt.

Onnellisesti saimme tavarat korjatta talteen. Kirkonkellot vielä koetan saada palautettua. Lähetytän miehiä ryhmän verran sitä tekemään.

Olin kerrankin pääsemässä inspiraatioon käsiksi kun tupsahti tupatäyteen herroja upseereita, jotka taitavat keskeyttää pakisemisemme.

— — —

*Hyvin voidaan ja terveitä ollaan!
Taivaan Isä meitä varjelkoon*

Isi

noajan sijoitettu Kannakselle ja antaneet kirjeitse kotiseudulle vinkkejä siitä mitä kannakselaiset ihmisinä ovat.

Ilmeisesti meidän sijoittelussa mapaiikkoihin käytettiin harkintaa siitä millaisiin paikkoihin ja vastaanottiloihin kukin perhe soveltui, ehkä huomioitiin työvoiman tarvekin. Muistan kohdaltani erään toimikunnan jäsenen esitelleen erälle isännälle, että sinähän voisit ottaa tämän perheen, kun tuo poikakin on jo miehen kokoinen niin voisi olla avuksi töissä. Olin silloin viisitoistavuotiaana jo aikuisen kokoinen.

Niinpä tuo vanhaisäntä ottikin meidät (minun lisäksi äitini ja mummoni) mielihyvin kotiinsa, vaikka sinne oli jo aikaisemmin majoitettu yksi sakkolalaisperhe eikä tiloja liiemmin ollut.

Työhön osallistuen minun evakko-aikani alkoi. Ajettiin hevosella heiniä eläimille, lantaa pellolle ja halkoja metsästä. Tein elämäni ensimmäiset sahanpääpuut ja kirvesvarren joilla muiden töiden lomassa hakkailin halkoja talon metsässä. Kaksi mottia päivässä oli tavoitteena, joka oli paksussa lumessa ja pakkasessa aloittelevalla halkomiehelle kova urakka.

Vaikka sodan aika olikin niin ei tulevia rauhan töitä kokonaan oltu unohdettu. Asuinpaikkamme naapurissa näet järjestettiin joskus joulu-kuulla kaksipäiväiset traktorinajokurssit. Läheisten kolmen ison talon traktorit olivat ajokkeina.

Kovin ystävällisiä ajajan takamukseksi nämä kolme eri merkkistä piikipyörätraktoria eivät kovine istuimien kyllä olleet.

Suhteet talonväen ja meidän välillä pysyivät hyvinä vaikka ahdasta olikin. Iäkäs isäntä otti aina silloin tällöin kupposen miestäväkeväämpää ja kertoili elävästi juttuja nuoruusvuosiensa tempauksista. Siinä sivussa puhdistettiin ja laitettiin ampumakuntoon isännän nuoruudessaan hankkima ruosteinen Nagan-revolveri mahdollista tulevaa käyttöä varten.

Meitä Kylmäkoskella asuvia sotakin muistutti korvin kuultavana ja silmin nähtävänä olemassaolostaan melkein päivittäin. Tamperetta pommittivat vihollisen lentokoneet ja käyttivät kai suunnistusreitteinään Turku—Toijala rautatietä ja ylittivät kirkkaina päivinä monikymmenlukuksina muodostelmina kovaa jyrinää pitäen Kylmäkosken alueen. Näillä matkoilla ne pudottivat pommeja Urjalan aseman seudulle, jossa ihmisiä kuoli ja haavoittui.

Osansa näistä lentokoneista sai myös Kylmäkoski. Helmikuun alkupäivinä eräs venäläinen kaksimoottorinen pommikone teki pakkolaskun Kylmäkosken aseman lähellä olevalle pellolle. Ilmeisesti yllättäen alkanut lumipyry harhautti Tamperetta pommittaneen koneen porukasta ja se joutui huonon näkyvyyden takia laskeutumaan. Koneen laskeutumisaika oli noin kilometrin päässä asuinpaikastamme, joten kuulin ja näin hyvin koko tapahtuman.

Viholliskoneen laskeutuminen keskelle kylää aiheutti melkoisen hämmingin. Paikkakunnan ikääntyneet suojeluskuntalaiset ja poikaosastolaiset saivat koneen piiritetyksi, mutta siinä olleet kolme lentäjää eivät antautuneet, vaan avasivat konekivääritulen piirittäjiä kohti, jolloin iso heinälato syttyi valojuovaluodeista tuleen. Tulen loimotus ja laukausten äänet antoivat oikeaa sodan tuntua pimenevässä illassa. Pimeyden turvin lentäjät onnistuivat pakenemaan koneesta metsän keskellä olevaan taloon, jossa säilyttivät navetassa iltalypsyllä olevan emännän niin, että tämä pakeni lantaluukusta ulos navetasta. Ihmetystä herätti myöhemmin se, että miten tämä oli mahdollista kun vertailtiin lantaluukun ja emännän mittasuhteita! Lopulta lentäjät päätyivät talon ullakolle, jossa antautuivat vastarintaa tekemättä takaa-ajajilleen.

Pakkolaskun tehnyt lentokone säilyi täysin ehjänä. Se purettiin osiin ja kuljetettiin osina pois jonka jälkeen uudelleen koottuna hyödytti Suomen

puolustusta.

Sodan aikana paikalliset asujat saivat monia velvoitteita. Eräs tällainen oli piikkilankojen luovutusmääräys, jonka mukaan piikkilangat aidoista täytyi purkaa, kelata uudelleen ja lähettää rintamalla käytettäväksi.

Toinen työvelvoite oli risukimppujen tekeminen. Meitä sotatoimiin ylijä alaikäisiä miehiä oli kymmenpäisen joukko erään ison talon pihassa viikon päivät sitomassa rautalangalla pajuista ja muista vesoista noin kahden metrin pituisia nippuja, jotka rautatievaunuihin lastattuina kuljetettiin rintamalle korsujen kattoihin suojakerrokseksi. Sodan päättymisen oli tietysti kaikille suuri helpotus. Rauhanehdot tosin olivat kovat, mutta viimeisten päivien tiedot rintamilta antoivat aiheen odottaa vielä pahempaakin, mikäli sota ilman ulkopuolisten apua olisi jatkunut pitkempään.

Erikoinen muisto noilta ajoilta on muutama päivä sodan päättymisen jälkeen olleet harvinaisen voimakkaat revontulet. Koko taivas pohjoisesta etelään liekehti monivärisenä ja näky oli tosi mahtava. Jotkut ennusmerkkeihin uskovat puhuivat jopa maailmanlopun enteistä.

Nyt viiden-kymmenen vuoden takaa talvisodan aikaa muistellen on Kylmäkoskesta ja kylmäkoskelaisista vain miellyttäviä muistoja mieleeni jäänyt.

Ystävyyssuhteet ja kanssakäymiset silloisen isäntäväen nuoremman ikäpolven kanssa ovat säilyneet ja jatkuvat edelleen.

Olavi Lopenen

**SAKKOLAN
MATKAT
KIVINIEMI
31. 7. — 2. 8. -90**

Asiasta kiinnostuneet
ottakaa yhteys (931) 175 706
Martti Karonen

Talvisodan aikaa Kylmäkoskella

Oli joulukuun 6:n päivän, Itsenäisyyspäivän, aamu, evakkojonan pysähtyessä pääteasemalleen Kylmäkoskelle. Lähtö kotikylästäni Sakkolan Lapinlahdesta oli tapahtunut joulukuun toisen päivän iltana. Matkaa tehtiin ensin hevosella Kiviniemen ja Pyhäjärven kautta Räisälän Myllypellon asemalle jonne hevoset ja kuormat jouduttiin jättämään. Mukaansa kuormista sai ottaa vain sen minkä käsissään pystyi kantamaan ja sen jälkeen määrättiin nousemaan n.s. mullivaunuihin joissa matkaa lähdettiin jatkamaan ilman tietoa määräasemasta.

Junamatka sujui suhteellisen nopeasti ilman suurempia viivytyksiä. Ruokaa meille tarjottiin pari kertaa

matkan varrella ja muistan kuinka hyvältä lämmin kauravelli silloin maistui, kun olin muutaman päivän ollut ilman lämmintä ruokaa. Aikaisemmin kun kauravelli oli kuulunut niihin syötäviin jota en saanut ”suustani alas” menemään.

Vihollisen lentokoneet eivät matkamme häirinneet, mutta yksi vakava vaaratilanne meille sattui kun kokematon kamiinan lämmittäjä toisten nukkuessa innostui työntämään jatkuvasti puita tulipesään ja kamiina kuumentui lähes valkohehkuiseksi. Pelkäsimme vaunun syttyvän tuleen, mutta onneksi selvittiin pelkällä säikähdyksellä, kun siirrettiin kaikki tavarat pois kamiinan läheisyydestä ja ovea raottamalla saatiin se jääh-

tymään. Öinen ”kipinämiikki” tuli kyllä toivotetuksi menemään vielä kaminaakin kuumempaan paikkaan.

Kylmäkoskella meitä oli vastassa jonkinlainen vastaanotto- ja sijoitus-toimikunta, joka oli pitäjän eri puolilta kutsunut isäntiä hevosineen hakemaan meitä ”evakkoja” taloihin majoitettaviksi. Tunnustus, ainakin minun omalta kohdaltani oli kylmäkoskelaisille tässä annettava siitä, että vastaanotto oli asiallinen.

Minkäänlaista ”mitäs tänne tulitte” asennetta ei ilmennyt eikä muutakaan työkeää käyttäytymistä tapahtunut.

Ehkä tähän vaikutti osaltaan sekin, että Kylmäkosken miehet suurelta osin olivat koko liikekannallepa-

Anna-täti

Anna-täti (Kuparinen), tuo sisarussarjansa nuorin asui mummon ja Heli-tädin kanssa omassa kodissaan Suvannon rannalla, sanottiin Mustaniemi.

Täti kierteli kyllä kiertokoulun pikkuopettajana, milloin Petäjärvellä, milloin missäkin kylässä. Kun täti aina lähti jäi mummo rappusille siunailemaan lähtijää.

Tuo harmaa mökki jäikin sodalta säästöön. Se oli matala, pienet ikkunat ja kun asujat joi kahviaan tai korvikettaan niin roiskautti mummo aina porot ikkunasta ulos.

Anna-täti oli henkisesti rikas. Hän kirjoitti runoja ja sävelsi omia laulujaan sitralle ja kitaralle.

On yksi, jonka osaan vieläkin laulaa: Vartiossa

”Ilta saapuu maille,
kaikki hiljenee.

Vartio vain yksin käyskelee.

Leiri väsyneenä uneen uinahtaa.

Lepoon rauhaisehen vaipuu maa.

Hän oli suuri luonnon ystävä. Laitteli keväisin räystäään alle pieniä kukkakoria, oljista tehtyjä, joita hyvät ystävät oli heille tuoneet ja jäi odottamaan tapahtumaa, jota toivoi.

Kun aika oli kypsä, jo pääskysset tulivat ja olivat riemuissaan pesäpaikoista. Pääskysset liiteli ja kaarteli aikansa ja muurasivat pesän. Anna-täti seurasi muurausta kun valmista tuli.

Mutta kateutta on myös luonnossa. Kun poikaset pilkistelivät jo aukosta, niin toiset pääskysset muurasivat aukon umpeen ja elämä päättyi...

Täti purki muurauksen ja todisti tapahtuman — ja hänen tapahtumien kulun seuraaminen jatkui...

Ikkunan yläruutuun ilmestyi suuri hämähäkki ja asettui nurkkaan asumaan. Verkon kudonta alkoi joka oli kuin pitsiliinaa ja hämähäkki ”kyttäsi”, jota seurasin tädin kans-

sa. Kun hyönteinen lensi verkkoon se oli varma saalis.

Kysyin Anna-tädiltä: Mikä sen nimi oikein on? Hän vastasi: Olen kuullut, että se on ”VENNÄIN-PAUKKU”, se hämähäkki oli noin markanrahan kokoinen kun karvaiset jalat olivat hajallaan — hämähäkin takapuoli oli aivan pyöreä kuin karpalo, mutta vaalean harmaa väritään.

— — —

Oli Anna-tädillä nuorena rakastetukin, oman kylän poika, kylän toiselta reunalta — mutta kuoli — usein näytti minulle valokuvaa, silloin oli täti aina surullinen... Täti sitoi rakastetulleen havuseppeleen, kirjoitti runon ja lähti haudalle lukemaan. Ei itkulta välttytty. Sanoi: Laula lintu haudan puussa: Miksi, miksi niin...? Miksi niin nuori sydän juuri multaan mullattiin...?

Ei häntä kirkolle kutsuttu. — Meini vain. Sitten olivat kyselleet: Kuka hän oli?

Täti oli huumorinkin ymmärtävä. Kun hääpäivä keittiössä ja oli muuten hiljaista niin purskahti äkkiä riemukkaaseen nauruun. — Kukaan ei tie-

tänyt miksi — eikä kertonut sitä itsekkään.

Hän nukkui kesäisin pitkässä ”porstuvan” (eteinen) kamarissa. Aurinko pilkisteli seinänlautojen raoista. Sanoi: ”Tule Saima katsomaan, kun ostin pienen pöytäliinan pikku-pöydälleni.” Siinä oli siniset lemmikkikukan kauniit kuviot reunassa, mutta oikeat kukat kasvoivat pellolla ja ne oli kuin harsoliuska olisi käperretty ruttuun juuresta saakka, vähän keltaiset väritään ja tuoksu oli voimakasta.

Onni, että mummon tupa jäi vahvaksi ja sota loikkasi yli. Siinä minäkin asuin jatkosodan aikana pienen Riitta-tyttöni, äitini ja isäni kanssa. Isä uisteli Taipaleenjoesta suuria lohien vonkaleita ja Vehmaisten lentokentän upseerit kävivät niitä ostamassa.

Kun ostajat ilmestyivät ovelle panti pieni Riitta kädet selän taa ja juoksi ostajien jalkojen juureen ja huusi: ”Meil on sorsoa, meil on lohita ja äijältä männiit kakat pöksyy...!”

Paljon tapahtui mummon mökisä.

Anna-täti kiertokoulunopettajana Petäjärvellä. Joukossa on monta myöhemmin huomattaviin tekoihin yltänyttä silloista oppilasta.

Suvanto-säätiön vuosikokous

Suvanto-säätiön valtuuskunta piti 7. 4. 1990 vuosikokouksensa Lempäälän osuuspankilla. Tulokahvit tarjosi osuuspankki.

Valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin edelleen Eero Kurikka Huittisista ja varapuheenjohtajaksi Uno Pulakka Ruovedeltä. Hallitus ei ollut erovuorossa.

Edellisen vuoden toimintakertomuksesta selvisi, että evakkoon lähdön 50-vuotismuistot antoivat puitteet säätiön toiminnalle vuonna 1989.

Evakkoon lähdön 50-vuotismuistotilaisuus pidettiin Lempäälässä, jossa mukana oli 420 henkilöä. Tilaisuudessa Suvantosäätiö tarjosi tullaishakvit sekä vuoden karjalaisten ruuaksi valitun Koivistolaisen laivasopan.

Juhlan ohjelma oli monipuolinen. Juhlapuheen piti Tampereen Hervannan seurakunnan kappalainen Rai-

mo Naumanen, hänen sukujuurensa ovat Sakkolasta.

Ennen tilaisuutta suoritettiin kunnianosoitukset Lempäälän Sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä sekä Aleksanteri Aavan muistomerkillä.

Sakkolan pitäjäjuhlat pidettiin Helsingissä Sakkola-seuran järjestäminä. Juhlapuheen piti maisteri Hannu Paukku. Juhla oli hyvin järjestetty ja ohjelma kotoisen lämmittävää.

Lauantai-illan tilaisuus pidettiin Karjalatalossa. Sunnuntain pääjuhla Valkoisessa salissa.

Juhlajumalanpalvelus Helsingin Suurkirkossa.

7. 10. 1939 alkaneen YH:n alkamisen muistotilaisuus pidettiin Suomalaisella Klubilla. Juhlapuhuja täällä oli eversti Arvo Räisänen. Osanottajia yli 100 henkeä.

Vuoden 1990 Sakkola-juhlien pito- paikaksi tuli Juupajoki. Valtuuskunnan jäsen Pentti Pärssinen toivotti kaikki sakkolalaiset vieraineen tervetulleeksi Juupajoelle 4 ja 5 päivänä elokuuta.

Avustuksia on toimintavuonna myönnetty Sakkolan kansallispuvun hankkineille. Hovinkylän kyläkerholle myönnettiin vanhojen valokuvien taltioimiseen 500 mk:aa sekä Oriveden Karjalaisten kyykkätoimintaan 500 mk:aa. Sampa-hiihdon palkinnoksi on luovutettu elävä Sakkolan rotuporsas.

Topi Aavan

runoja valmistumisvaiheessa olevasta teoksesta:

TAKATALVI

Sataa valkeaa hiljaisuutta.
Talvi ei luovuta helpolla,
puut valkeina pelosta.

Tuuli puhuu,
sen voimat ehtyvät.

Kädessäni katkennut oksa
elämän puusta.
Lohdutuksen sana ei irtoa.
Totuus kouraisee syvältä.
Sano se kuitenkin.

KEVÄT

Tänään koivun runko
eelistä valkeampi,
silmun suussa odotuksen
nauru.

On syntymisen kuu.
Sydän katsoo järkeä
kauemmaksi:

Syntyminen nähtävä
yhä uudelleen,
ei sitä muuten usko.

AAMU

Nousen varhain
nähdäkseni uuden
päivän syntymisen.
Pääskysen siipi
leikkaa ilmaa,
Mahla kiipeää puihin,
lehdet pesevät unisia
silmää.

Ei kuulu lasten ääniä,
ovat kaukana.
Pitää mennä lähelle puuta
kuullakseen linnut.
Kesä pellon takana.
Mieleni tunnot
tyhjään paperiin,
käsi lämpimään käteen.

Saima

Tukkien uittoa Saijanjoessa 1930-luvulla

Saijanjoki sai alkunsa Venäjän puolelta ja päätyi Vuokseen Kiviniemessä. Saijanjoen läntinen haara alkoi Venäjän puolelta ja kulki noin 10 km valtakuntien rajajokena. Venäjän puolelta siihen virtasi vettä kolmesta pikkujoesta. Myös valtakunnan raja Laatokan suuntaan kulki yhtä lisäjokea seuraten.

Valkjärven ja Raudun rajana Saijanjoki kulki Seppälänjärven "halkeiksi". Valkjärvestä toi vettä lisää Valkeajoki ja myös Mustajärvestä Mustajoki. Nurmijärven, Tainjärven ja pikku lampien vesi kulki Nurmijokea eli Tainjokea pitkin Saijanjokeen aivan Saarniaistenkosken niskalle.

Raudun puolelta Ruoko-oja oli Raudun järvien veden kulkureitti. Lisäksi pikkuinen Haukioja toi Paa-vonlammesta vettä.

Kiviniemessä yhtyi aikaisemmin jo selostamamme Petojoki Saijanjokeen.

Joki oli runsaat 35 km pitkä. Ennen Yläjoen perkausta joki tulvi rantaniityille ja tukit liikkui-
vat kovalla

tuulella jopa ylävirran suuntaan. Joen nimikin on maamittarin "väänös" Saajejoesta, joka oli nimenä paikkakunnalla joella. Tämä nimi kertoi tulvimisesta ja äkillisestä veden noususta joessa.

Joessa oli useampia pienempiä koskipaikkoja. Saariaisten eli Karttusenkoski oli huomattavin. Pituutta lähes 3 km ja putouk korkeus 21 metriä. Virtaama oli vähimmillään kuivina kesinä n. 4 kuutiometriä sek. mutta keskimääräinen virtaama tämä määrä kaksinkertaisena, suurtulvana jopa kymmenkertainen.

Saijanjoki oli jo Novgorodin ja Ruotsin valtakuntien rajana Pähkinäsaaren rauhasta 1323 vuoteen 1809 ja tänä aikana joenrantamat oli taistelutantereena ainakin 10 kertaa. Myös talvisotaa käytiin näillä rannoilla.

Joessa oli 1930-luvulla vain Ahlström Oy:n tukkien uitto. Latvatukit lajiteltiin lautasta vasta Pölläkkälässä jossa oli 6 raaminen saha. Tukit oli

kuorittuja mäntytukkeja, jotka oli hevoskuljetuksella tuotu kuivumaan väliteloilla varustettuihin kasoihin jo talven aikana. Uitto alkoi Petojoki haarasta ja valtakuntien rajalta puolivälissä huhtikuuta, jolloin monesti Seppälänjärven ja Rautjärven jäähän oli avattava uittoväylä.

Aivan joen latvoilla täytyi tukkilaisilla olla henkilötodistus mukana koska tukkeja oli ohjattava myös Venäjän puoleisella rannalla. Venäläiset rajavartiat mitään puhumatta etenivät ja perääntyivät uittomiesten työn mukaan! Tämä rajalla uitto kävi miesten henkisen kunnon koetuksena!

Raudun puolella Suurenkorven kohdalla oli usein tulvia, että joen uoman reunamille oli juntattu 2—3 metrin korkuiset pollarit ja näitä yhdisti närelenkein yhdistetyt puomit. Tälle runsaan kahden kilometrin matkalle puomit tuotiin ja lenkitettiin jo ennen jään lähtöä. Uiton mentyä jälleen puomit koottiin ja kasattiin seuraavaa uittoa varten. Tällä tulva-alueella tukkilaiset liikkui-
vat ruuhilla tukkeja ohjailemassa.

Jos Vuoksella oli lauttauksessa hankaluuksia, niin koko Saarniaisten kosken alapuoli, joskus jopa koskin, oli pitkään täynnä tukkisumaa ja uitto keskeytyksissä. Kymmenelle kilometrille mahtui suunnaton määrä tukkisumaa.

Tukin uittoon osallistui noin 100 miestä vielä 1930-luvulla. (Vuosisan alussa miesmäärä oli moninkertainen). Tukkilaiset olivat huomattavalta osalta Sakkolan Petäjärveltä, koska piiripäällikkö asui kylässä! Yläjuoksulla oli myös Raudun miehiä ja Vuoksella oma lauttaus miehitys. Junakuljetuksella tulleen puutavaran pudotus jokeen Saijanvaihteella antoi myös työtä monelle miehelle.

Tukkilaiden pääasiassa "työkaluna" oli uittohaka, jossa varsi oli jo-

ko tuore näre tai kataja, sillä koski-uitossa notkea hakavarsi oli välttämätön, sillä irti piti päästä nopeasti, ettei mies mennyt tukin mukana koskeen. Tukkihaka kiinnitettiin varteen erikoisella hakanaulalla, joka kotkattiin eli käännettiin vastapuolelta. Naula lyötiin kirveellä tai kivimurilla iskien.

Koskenniskalla oli vastuupuomi, jota avaamalla päästettiin sopiva määrä tukkisumaa purkautumaan koskeen. Jos kapeikkoihin tästä huolimatta tuli ruuhka niin oli vastuupuomi suljettava. Vastuulla oli luottomiehitys. Minäkin olin Eemil Lampun (Kose-Eimel) kanssa tässä tehtävässä. Eemil istui joella ruuhessa ja minä auttelin rannalta tukkien ohjauksessa.

Puomi avattiin varppiköyttä löysäämällä, jolloin virta vei tukit mukanaan. "Puomi kii" huuto oli merkkinä ruuhkautumisesta. Useimmin Röypässä, vaikka siellä olivat am-

mattitaitoiset ja kokeneet uittomiehet, jotka saivat ruuhkan avatuksi keskeltä aloittaen. Tukki joka oli pahassa paikassa oli usein kirveellä katkaistava ja sen jälkeen, kun ruuhka alkoi purkautua oli osattava juosta nopeasti rantaan. (Ketään ei uitossa liene hukkunut mutta täpäriä pelastumisia oli useita).

Saarniaistenkoskeen Sääksjärven sähkölaitoksen patoon oli rakennettu kapea uittoränni, putousta yli neljä metriä, ja vahinkojen välttämiseksi oli padon vesivaraston puolella uittomiehiä kymmenkunta ohjaamassa tukkien kulkua uittoränniin.

Kilometriä alempana olevalla padolla oli ennen jatkuvasti luottomiehinä isäni Willehard Suokas ja Pekka Saukkonen. Täälläkin oli miehillä kaiken varalla terävät kirveet ja sahat valmiina, joilla tukki katkesi veden allakin jos tuli tukkeutuma sulkuun.

Täältä myllysululta joki jatkoi vir-

taamista tuollaista ripeää kävelyvauhtia ja runsaalla kilometrin matkalla oli aina 4—5 asevelvollisuusikää lähestyvää poikaa jonkin vanhemman miehen opastuksella ohjaamassa tukkien kulkua.

Minäkin olin joskus tällä joen osuudella uittomiehenä. Tällä kertaa oli Antti meitä valvomassa. Pienenlanta mutta hyvä juttumies. Hän kertoi meille monia hauskoja tapahtumia elämänsä varrelta. Kun käytiin ruokailemaan eväitä: — Voita on pantava aina leivälle yhtä paljon ko leivässä on paksuutta palassa ja läskiä lisää, jotta roiskaus kuuluu naapuritaloon saakka!

Varsinainen uitto päättyi hännän ajoon. Jolloin purettiin puomit rantaan, koskat päästettiin uimaan alavirtaan, kiviin kiinni jääneet ylisuurat tukit autettiin virtaan. Uppotukit kiskottiin rantaan kuivumaan. Jotka kuivuttuaan jälleen uittettiin hukku-puu-uittona kesällä.

Saarniaistenkosken niskalla oli rakennettu Puulaakin lato, työkaluvarastoksi. Viimeksi tämän tilan omisti Armas Riikonen. Varastorakennus oli tavanomainen, mutta siinä oli sepä Hiop Nirkkosen takoma lukko. Lukko oli tukeva ja lienee ollut tiirikomainenkin? Avaimessa oli kaksoishaitat, kuten pankkiholveissa käytävissä!

Aikaisemmin oli Koselassa myös Puulaakin talo jossa tukkilaiset asuivat, siellä maksettiin myös palkat ja talo oli sen ajan "päämaja" uittomiehissä.

Eino Suokas
Sakkolan pitäjän
Petäjäjärven kylästä

**Putkiliike
P Nuora Ky**

37560 KULJU
puh. 676 100

Suvannon Seutu on ilmestynyt entiseen tapaan suosittuna yhteydenpitäjänä ja perinteen vaalijana. Päätoimittaja edelleen Viljo Purontaa. Tilaushinta vuosina 1990 ja 1991 on edelleen vain 50 markkaa vuosikerta ja ilmestyy 8 numeroa vuodessa.

Karjalan Liiton ja Karjalaisten Heimotalo Oy:n kokouksissa on Suvanto-säätiöstä ollut hallituksen pj Yrjö Raaska. Keljan taistelujen 50-vuotisjuhlassa olivat ErP 6:n kutsujina Eero Kurikka ja Yrjö Raaska sekä Suvannon Seudun toimittaja.

Suvanto-säätiön kunniajäseneksi kutsuttiin Helmi Uosukainen. Helmi täytti joulukuussa 85 vuotta, jolloin Säätiön puolesta käytiin onnittelukukin tervehdysmatkalla hänen kotonaan.

Helmi on edelleen Suvanto-säätiön

valtuuskunnan jäsen. Kiitokset aktiiviselle perinteen vaalijalle!

Suvanto-säätiön toimintavuoden tilinpäätös osoitti tappiollisen tuloksen, johtuen juhluvuoden monista tilaisuuksista ja säätiön metsänhoitokuluista.

Tilintarkastajiksi valittiin v. 1990 Terttu Nahkola Orivedeltä ja Kauko Virolainen Vesilahdelta ja varalle Toivo Männikkö Viialasta ja Jaakko Valkonen Vesilahdelta. Edustajiksi Karjalan Liiton ja Karjalaisten Heimotalo Oy:n kokouksiin valittiin Yrjö Raaska ja varalle Eila Aro.

Kirvesmäkikerhon avustusanomus jätettiin hallituksen käsittelyyn.

Opintoavustuksia ei toistaiseksi myönnetä.

YR

Uuteen maahan II

Täällä Parry Soundissa on talvi aurinkoinen. Olemmehan melkein Etelä-Ranskan leveysasteella, mutta täällä ei ole korkeita vuoristoja estämässä Hudson-lahden talvisia viimoja ja Golfvirta on kaukana. Talvet ovat lumisia ja varsinkin yöt ovat kylmiä. Mutta kun tuuli kääntyy etelään ja aurinko paistaa korkealta, niin kuistillamme voi ottaa kylpyjä keskellä talvea kuin keskikesällä ja silloin sanomme: "Täällä on meidän Florida." Parry Soundiin onkin muuttanut paljon suomalaisia asumaan, niin että seuraakin on, jos kaipaa.

Rientoja ja harrastusmahdollisuuksia on vaikka kuinka paljon. Olemme hiukan laiskoja lähtemään pois kotoa. TV on niin suuri viihdyttäjä ja ajan tasalla pitäjä, ettei parempaa eikä helpompaa huvitusta löydy. Ikävä ei ole koskaan.

Parry Sound on noin 4000 vakituisten asukkaan turistikaupunki. Kesäisin täällä on vilkasta. Satamassa vieraillee purje- ja moottoriveneitä, yksityisinä ja ryhminä. Huvialus "Saariston kuningatar" kuljettaa matkailijoita Georgia Bay'n saaristoa ihailmassa. 30 000 saarta sanovat olevan tässä Huronjärven isossa lahdessa. Epäilen tosin, mutta menepäs laskemaan. Amerikassa kaikkea on paljon ja kaikki on suurta.

Kesä on Parry Soundissa kovin kireistä aikaa, saavathan monet koko vuoden toimeentulon kesäkuukau-

sien aikana. Valtion puolestakin on lomapaikkoja. Suurin on Killhear park. 3000 eekkeriä vain retkeilyä varten. Leiripaikat ovat hyvin varustettuja ja niitä on satoja. Uimarannat ovat parhaat mahdolliset. Ihastuttava alue.

Nämä seudut ovat kallioisia. Kaupungin keskellä on korkea kalliomäki, jolle on näköalatorni, mistä avautuu laaja näkymä. Saaristoon manertaustaan niin kauas kuin silmä kantaa. Tornin alkuperäinen tarkoitus oli olla vartiopaikkana tulipaloja silmällä pitäen. Kesäaikana metsäpalot ovat suurena vitsauksena. Mistä ne oikein alkunsa saavatkaan, mutta ylenäikaan niiden kanssa on huolta kesällä.

Tornin juurella on ihastuttava kalliopuutarha suihkulähteineen. Aurinkokellon reunassa teksti, joka suomennettuna lienee: "Ota ajasta vaari."

Itse kaupunki on pieni ja muuta laajenemismahdollisuutta ei ole kuin lähiöiden liittäminen kaupunkiin. Nämä kuitenkin pitävät puoliaan, koska pelkäävät verojen korotuksia. Ja olot maaseudulla tuskin paranisivat, sillä välimatkat ovat pitkät ja kaupungin tärkeintä mukavuutta, vesi- ja viemäriverkostoa olisi mahdollon toteuttaa. Tiet ovat kyllä hyviä, ajokunnossa kesät ja talvet. Saa sitten nähdä kuinka kauan jaksavat pitää puoliaan.

Keväästä ja syksystä tahdon vielä

kertoa.

Kevät on voimakas kun se kerran alkuun pääsee. Kun alkaa huhu kiittää, että "Smelti" juoksee, niin tietää, että alkoi paras vuoden aika. Smelt on kuoreen sukuinen kala, mutta enemmän silakan näköinen kuin suomalainen kuore, eikä hajuakaan ole aivan yhtä voimakas. Kun smelt nousee kutemaan jokia ylös, niin niitä voi haavilla koukata vedestä ja saalis on runsas. Parry Sound pitää smeltjuhlaa, jolloin saa rannassa syödä paistettuja kaloja ja kansa iloitsee.

Toinen ihana kevään merkki on Ontarion kansalliskukka trillium. Se kaunistaa metsät isolla, valkoisella, tuoksuvalla, kolmiterälehtisellä kukallaan. Kukka kuuluu liljojen sukuun ja on villikukaksi kerrassaan ihastuttava. Se on rauhoitettu aivan kuin kangasvuokko Suomessa. Sakkoa saa, jos viranomainen tapaa taitetun kukan omistajan. Sanovat, että jos kukan taittaa, niin mukula kuihtuu ja seuraavana keväänä ei enää tule siitä kukkaa. En tiedä omaakohtaisesti sitä todeksi, mutta siirtää sitä voi mukuloineen. Vein aikanaan Toronton kodin pihalle ja hyvin se siellä viihtyi ja vieläpä monistui.

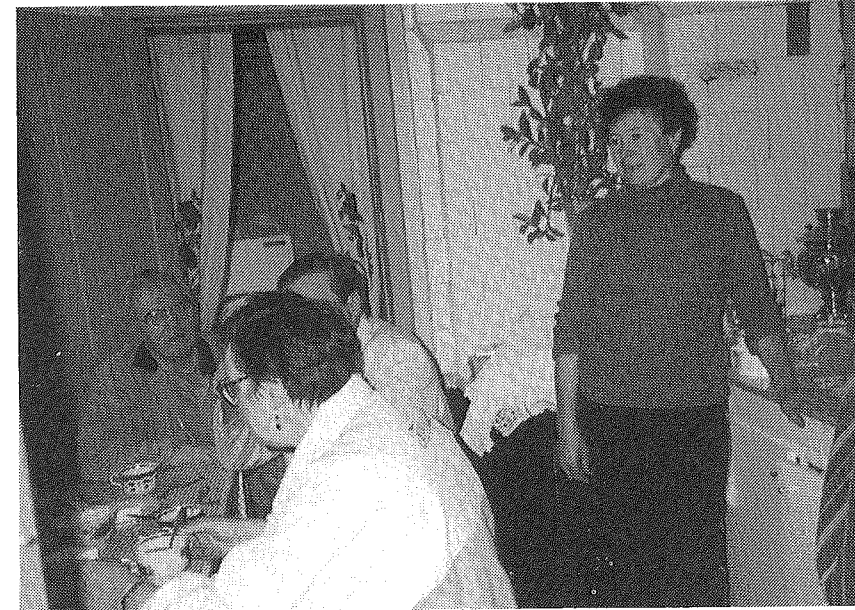
On paljon muitakin kevätukkuja, mutta ei yhtään trilliumin veroista! Silmäruokaa ovat myös monet kukkivat puu- ja pensaslajit. Erikoista ovat villiluumu- ja kirsikkapuut. Kaunis on kevät, mutta ei mitään niin hyvää, ettei jotain vastustakin olisi. Niin sanotut mustat kärpäset ovat kiusallisia. Ne tulevat esille toukokuun lopulla ja viipyvät juhannuk-

Terveisiä Röykkylästä

Kun serkkupoika Urho Vairela otti tehtäväkseen koota ryhmän Röykkylään lähtijöitä, tiesi hän ottavansa suuren urakan. Hienosti hän siitä kuitenkin selvisi ja lukemattomien puhelinoitojen jälkeen oli koossa

linja-autollinen serkkuja, pikkuserkkuja sekä naapurien poikia ja tyttöjä.

Olimme lähteneet liikkeelle eri puolilta Suomea tälle mielenkiintoiselle matkalle.

Turistina entisessä kotikylässään, jossa Arvo Käpin talossa nykyinen Siperiasta siirtynyt emäntä tarjosi talon puolesta saajua.

seen asti. Ulkotyöt ovat silloin paras siirtää tai täytyy voidella itsensä erikoisilla öljyillä, muuten ne purevat ihan nillelle.

Sentähden syksy onkin niin ihana väriloistoinen ja ei ole enää minäkäänlaisia mokkiaisia. Silloin on puutarhassakin hauskaa työskennellä.

Hyvää ja viihtyisää on elämä täällä. Pienistä vastuksista ei toimita väliä. "Surut heitän pitkin tietä. Ilot kuljetan mukain." Käen kukuntaa ja valoisia kevät- ja kesäöitä olen kaivannut. Käksi ei viihdy täällä. On kuulemma yritetty tuoda niitä tänne, mutta ovat kadonneet Kanadan korppeihin ja ääntä ei kuulu. Saa tyytyä sammakkojen kevätkonserttiin ja myöhemmin keväällä ja kesällä heinäsiirkojen esityksiin.

Kesäiset kuutamoyöt ovat vertaansa vailla ja pimeinä öinä taas tähdet loistavat kirkkaina tummalla taivaalla. Öiden mustan salaperäisyyden kruunaa kukkien huuto. Ja on täällä laululintujakin.

Eräs pieni lintu kevätöinä huutelee aivan selvästi sanan: "Pippurii!"

Onko tämä meidän Kanadan "Kiviniemi" nyt sitten jo viimeinen asuinpaikka? Hyvä on olla niin kauan kun on terveenä ja tarpeeksi voimia suorittaa jokapäiväiset tehtävät. Jos heikkenee, niin ettei pysty huolehtimaan taloudestaan, niin paras ta lienee sitten mennä lepokotiin. Joten ei ole aihetta huoleen. Kaikki järjestyy aikanaan.

Klaudia Pelkinen

Kun linja-auto lähti Tampereelta niin oli jo selvinnyt kuka kukin oli. Emme olleet vuosiin nähneet toisiamme ja siinä oli jokin vähän muuttunutkin.

Menomatalla tarinaa riitti kun kaikki vaihtoivat kuulumisiaan, niin ettei ehditty edes laulaa, mitä autonkuljettaja kovasti ihmetteli. Kiviniemessä pysähdyimme katselemaan koskea ja paikkakunnan muuttumista.

Vaikka oli matkustettu 12 tuntia, niin olimme Käkisalmeen tullessa vielä aivan virkeitä. Istuimme vain linja-autossa kuin "huutolaiset", odottaen, että joku ottaisi meidät luokseen asumaan. Meillä oli järjestetty perhemajoitus, ja kaikille löytyi toki majapaikka. Tämä majoitusmuoto oli oikein hyvä ja mielenkiintoinen. Joissakin paikoissa osattiin Suomen kieltäkin.

Päivän aikana meille oli selvinnyt, että Röykkylään tutustutaan henkilöautoilla matkaten ja kaikille halukaille järjestyikin kyyti ja niin olimme menossa "juurillemme".

Maisemat olivat muuttuneet lähes tuntemattomiksi. Pellot kasvoivat ja metsät olivat "väärässä paikassa". Tietkin olivat muuttaneet toisiin paikkoihin.

Uusia asuintaloja oli rakennettu eri puolille kylää. Vain muutama jatkosodan aikana rakennettu talo oli paikallaan. Minun kotini, jonka isäni oli rakentanut, oli pystyssä ja ystävälliset asukkaat toivottivat tervetulleeksi.

Tunne oli mahtava, kun ensikertaa astuin kotipihaan, josta olin neljävuotiaana lähtenyt.

Minun maailmani rajat olivat silloin ennen kovin suppeat. Muistini kattoi alueen 300 metriä toiseen 400 metriä toiseen suuntaan, mutta sen alueen muistin hämmästyttävän tarkasti.

Kotitalossani kävin jokaisessa huoneessa ja huoneet olivat kyllä

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

ihan erinäköiset, kuin ne olivat olleet isän ja äidin taloa hallitessa. Kaipasin myös talon ympärillä ollutta puutarhaa ja kukkia, joista ei näkynyt jälkeäkään. Tulkki kertoi meille, että entisessä kodissani asui kesäisin neljä perhettä, joista vain yksi vanha pariskunta asui koko vuoden talossa.

Tälle mummulle me, isovelji, sisko ja minä annoimme tuliaisemme, ja hänen kiitollisuutensa oli liikuttava. Hän siunailli, kiitti ja halasi meitä ja hänen luvallaan lähdimme tutustumaan alueeseen tarkemmin.

Naapurinpojan koti oli myös paikoillaan ja siinä asui nyt Siperiasta tullut emäntä. Tämä vieraanvarainen emäntä halusi tarjota Arvolle ja meille toisille sajut. Niin me istuimme pöydässä, Arvo entisenä isäntänä ja me entisinä naapureina, nykyisen emännän passatessa meitä ja tarjotessa parastaan, mitä hänellä oli tarjottavana.

Suvannon rannalta piti tietysti hakea hiekkaa ja kulkea pellonpientareet kulleroita etsien. Kesä oli siellä pitemmällä ja tuomet olivat jo kukassa, vain käki ei vielä kukkunut.

Me Pullisen lapset löysimme sieltä ikioman "kalmistomme", joka tuli esiin isän kyntäessä. Paikalla oli joukkohauta josta perimätietokään ei ollut mitään kertonut. Alue rauhoitettiin keskelle peltoa viljelemättömäksi kummuksi ja sitä alettiin kutsua kalmistoksi. Nyt Kalmistolle on kasvanut kauniita mäntyjä ja paikka näyttää edelleen rauhoitetulta. Kolme tuntia kiertelimme aluetta, kuvaten ja muistellen. Kaikilla ei ollut yhtä hyvää onnea.

Joku löysi sentään raunioita ja otti palasen perustusta muistoksi käynnistään.

Toiset eksyivät metsään ja harhailivat siellä aikansa. Kulivat pensaikossa, nostelivat oksia löytääkseen jotain merkkiä kodistaan. Uskon kuitenkin, että jokaiselle meille merkitsi paljon, että saimme käydä omassa entisessä kotikylässämme.

Aarre Pullinen lapiotöissä kotimaisemassa.

"Isot tytöt ja pojat" muistivat tietysti paljon enemmän ja paljon laajemmin alueita, mutta kyllä "pikkusiskollekin" matka oli elämys.

Toinen ilta Käkisalmissa meni päivän tapahtumia muistellen ja seuraavana aamuna lähdimme kotimatkallemme.

Kirvesmäki-kerhon toimintaa

Kirvesmäki-kerhon jäsenet kokoontuivat vuosikokoukseen 17. 3. 1990 Mynämäessä.

Kerhon toiminta on ollut vilkasta ja sitä osoittaa se, että sijoituttiin Karjalan Liitto ry:n jäsenten toimintakilpailussa sarjassaan kolmanneksi.

Toiminnasta mainittakoon kirkkokonsertti Mynämäen kirkossa, solis-

Olimme onnekkaita kun pääsimme käymään kotikylään. Linja-autossa oli jo alustavaa keskustelua siitä, että mennään ensi keväänä uudelleen.

Terveisiä kaikille mukana olleille!
"Pikkusisko"

Toini Laakso

tina baritoni Kai Valtonen. Pidettiin Kirvesmäki-päivä 26. 8. 89. Oltiin osallistumassa kotiseutumatkalla. Toteutettiin Toivo Laulajaisen ideoina ja johdolla pienoismalli Terenttilän alueesta.

Valmisteltiin Kalervo Paukun kirjan julkaisemista.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Maria Hynnä ja sihteerinä Kaija Hynnä.

Kuluvan vuoden suunnitelmissa on kolme kotiseutumatkaa ja Kirvesmäki-päivän vietto elokuun 18 päivänä.

Kerhon puheenjohtajana jatkaa Aulis Ukkonen ja varapuheenjohtajana Keijo Hynnä.

Virallinen kokous päätettiin Elsa Tuokko-Tauriainen sanoittamaan ja Eino Sepän säveltämään Metsäpirtin lauluun.

TOIMITUKSEN TUOLI

Koska kävi mahdolliseksi matkustaa turistina entiselle kotiseudulle, niin liityin sukulaisten ja tuttujen matkaan. Sanon heti aluksi, että vaikka meillä jokaisella on sinne matkustaminen hyvin mieluisaa, niin omat ongelmansa tulevat eteen monessa tapauksessa.

Minulle tehty matka on ymmärtämiseni mukaan sodan jälkeen ensimmäinen ja viimeinen näillä näkyillä.

Jokainen kansa elää omalla tavallaan valtion lakien mukaan ja siihen on meidän sovellettava eikä "pomppia" joka paikkaan minne mieli tekee... Suvannon pohjoispuoli on lisäksi turistialueen ulkopuolella!

En kerro matkatapahtumista kuin aivan kotikyläni tienoilta. Tässä numerossa on myös Röykkylässä samoina päivinä Käkisalmen kautta koukanneen turistiryhmän matkakertomus, siitä en ole mitään karsinut enkä tehnyt lisäyksiä.

Meidän joukkomme yöpyi Viipurissa viihtyisässä hotellissa. Koko

matkalla ei esiintynyt mitään kylmäkiskoisuutta meitä kohtaan ja Valenttina-oppaamme täytti kaikki toiveemme matkan aikana. Ihmisistä parhaimpia, vaikka en tunnekaan hänen syntyperäänsä, niin parhaimmat kiitokseni hyvälle ihmiselle.

Näkymät Petäjärveltä ovat, että koko viljelysaukea on hyvin vihannoivassa viljelyksessä, vain ojitus puuttuu täysin. Nyt meiltä on näkymä Nuoramäelle saakka, ennen vain Ryyppön talon navetan yläikkuna vilkutti...

Meidän asuinpaikka on kokonaan tasattu viljelykseen. Meidän kaikki jatkosotaan saakka pystyssä pysyneet rakennukset, ja serkkuni sotainvalidi-asevelitalo, on pois siirretty. Tuskin yhdestä 28 vuoteen ikäiset rakennukset on paikalla tuhoutuneet?

Pensaikkoa on viljelysaluella vain koko Petojoen rantamalla ja korpimaat on kasvaneet läpipääsemättömäksi ryteiköksi. Meidän kotipuro on pieni niruma vain ja satoja vuosia vettä virrannut puu "so-loppe" näkymättömissä.

Rokolammia ei näkynyt. Kapakaojan pohja on kuiva vain punaiset pohjakivet näkyvät. Vesi on padottu muuhun tarkoitukseen, sillä Nuoramäen suunnista lähtee päällystetty tie kohti Summosten kangasta.

Sudenhantään on avattu uusi upottavapohjainen tie ja Sipiläisen talon kohdalla rannassa uimala ja uljas männikkö jolle esimerkiksi Pyynikki ja Kauppi eivät vastavaan tasoon ylety!

Kylän keskustassa on kolhoosin keskuspaikka. Ryhmässä ja aseman lähellä on pientalotihentymät, ja uskoni mukaan entinen Petäjärvi on nykyisen rinnalla harvaan asuttu, vaikka yli 100 taloa olikin!

Ainut suoritettu harvennushakaus oli Syvänojannotkosta meidän kotimetsän Kiviniemen puoleiseen linjaan saakka. Poltetut metsät kasvoivat jo massapuuta ja tukkimetsät oli koskemattomina.

Alkuperäisiä rakennuksia oli vain aseman leivintupa ja Martti Kuparisen uusi asuinrakennus. Koselassa pari taloa asuttuna. Asemalla kauppa josta sai ostaa pieniä rinkelaita kotituomisiksi. Yläjoen rantamat on raivattu viljelykseen ja uusi tiepohja suuntautuu joen yläjuoksua kohti.

Entinen Nurmijärventie alikäytävältä suuntautuu kohti Sirnitsovaa ja kaartuu Häränsilmälammen ja Joutsjärven välistä entiseen maantiehen Koselassa. Tiepohja on upottava, suomalaiskuskeille läpipääsemätön!

Saarniaistenkoski virtaa kuin silloin ennen. Riikosen perustukset näkyvät törmällä. Joen yli on kapea kävelyporras. Rannalla kieltotaulu jonka teksti tarkoittanee kalastus- ja oleskelukielltoa?

Enempää en kerrokaan.

PITO-KALAASI KY
JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU
AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902
VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

KUOLLEITA

Anna-Maria Ruottunen, o.s. Halonen, syntyi 24. 3. 1899 VPL:n Pyhäjärvellä, kuoli 22. 4. 1990 Palmurinteen Vanhainkodissa. Kaipaamaan jäivät lapset, lastenlapset sekä lastenlastenlapset.

Aune Koppanen syntyi 8. 6. 1899 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 24. 4. 1990 Pirkanmaan sairaalassa. Entinen kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Viljo Pulakka syntyi 24. 1. 1912 Sakkolassa, kuoli 5. 4. 1990 Kangasalalla. Entinen kotikylä Sakkolan Arkuntanhua.

Siunaustilaisuus Kangasalan Huutijärven kappelissa 21. 4. 1990, jonka jälkeen muistotilaisuus Huutijärven Seurakuntakodissa.

Anna-Liisa Puputti, o.s. Jääskeläinen, syntyi 22. 6. 1914 Sakkolassa, kuoli 22. 3. 1990 Mouhijärvellä. Viimeinen kotipaikka Karjalassa VPL:n Pyhäjärven Tiitua.

Siunaustilaisuus Mouhijärven kirkossa 14. 4. 1990, jonka jälkeen muistotilaisuus Seurakuntakodissa.

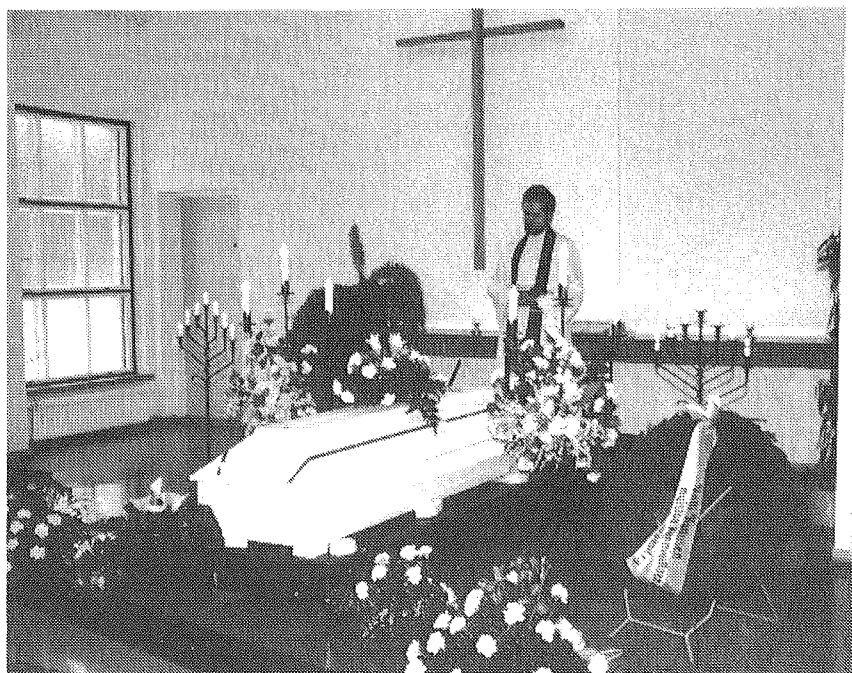
Unto Johannes Rautiainen syntyi 17. 1. 1917 Sakkolassa, kuoli 28. 4. 1990 Tampereella.

Tämä kuva on muistotilaisuudesta. Kuvassa on vainajan aviopuoliso. Taustalla palavat kahdeksankymmentäkolme kynttilää, symbolisoivat vainajan 83 elettyä ikävuotta.

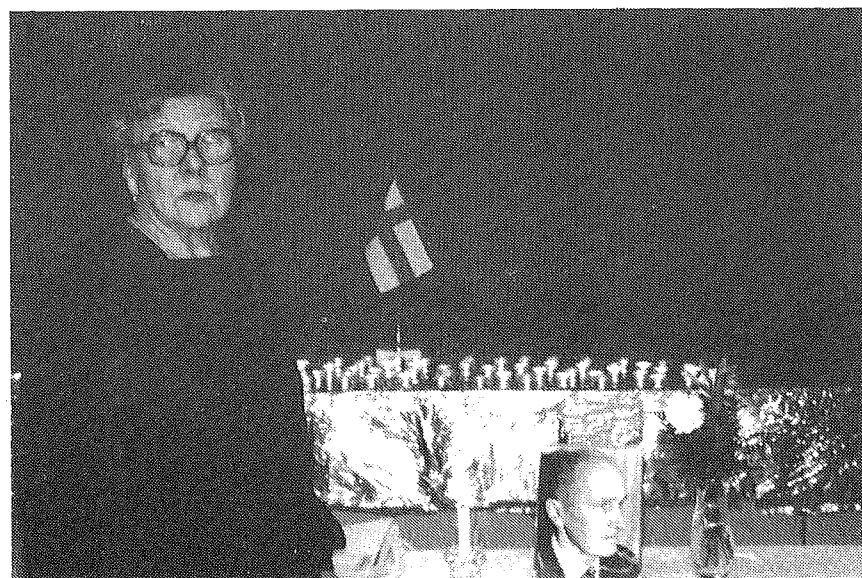
Hän sinne eellä lähti,
mua siellä odottaa.
On hellä johtotähti
lähellä Jumalaa.

*Puoliso, lapset
ja lastenlapset*

Siunaustilaisuus

Tämä kuva on Antti Kallosen siunaustilaisuudesta Kuusankosken siunauskappelissa. Siunauksen toimitti Kuusankosken seurakunnan kirkkoherra Matti Perälä, jonka jälkeen seurakunnan kanttori Tapani Rautasuo lauloi iltavirren "Oi Herra luokse jaa". Loppurukouksen ja virren jälkeen arkku kannettiin autoon surumarssin soidessa. Omaisten, sukulaisten ja ystävien saattamana saavuttiin Kuusankosken vanhalle hautausmaalle. Siellä laulettiin virsi "Maa on niin kaunis", jonka aikana rakkaamme laskettiin hänen viimeiseen leposijaansa. Lastenlapset laskivat hautaan viimeiseksi tervehdykseksi pienet kukkakimput. Lähiomaisten laskettua kukkalaitteensa vuorossa oli Kuusankosken sotaveteraanien havuseppele sinivalkoisin nauhoin. Tämän jälkeen laskivat sukulaiset ja ystävät kukkalaitteensa. Loppuvirren jälkeen siirryttiin seurakuntakeskukseen viettämään muistotilaisuutta.

Siiri Helena Pärssinen synt. 4. 3. 1909 Sakkolassa, kuoli 23. 4. 1990 Tuusulassa. 5. 5. 1990 hänet siunattiin Tuusulassa lähimpien omaisten ja ystävien saattamana. Tilaisuus alkoi Tuusulan kirkkokuoron laulaessa kanttori J. Linjaman johdolla, minkä jälkeen rovasti Korppi-Tommola suoritti viimeisen palveluksen. Siunauspuheessaan hän kuvaili lämpimän sanoin Siirin elämää. "Lähtöä Karjalasta, josta monien vaiheiden jälkeen matkasi Juupajoelle — ja opiakseen uutta, kursseille Tuusulaan. Tuttavien välityksellä häntä pyydettiin perheeseen, josta oli juuri menetetty äiti. Tarvittiin taloudenhoitajaa ja sijaisäitiä. Siiri lupautui vähäksi aikaa ja siitä tuli hänen elämäntyönsä. Hän sai toimia sijaisäitinä, taloudenhoitajana, emäntänä, anoppina ja vieläpä mummonakin. Hoiti eläimiä ja kukkia, josta näkyvänä jäi kauniisti kukkiva pihapiiri lintuineen ja perhosineen..."

Muistotilaisuus seurakuntakeskuk-

sessä muodostui lämminhenkiseksi "perhejuhaksi", jossa omaiset ja ystävät muistelivat niitä harrastuksia ja toimintoja, joissa Siiri oli mukana. Kirkkokuoro lauloi ja rovasti Korppi-Tommola puhui sekä johdatteli ohjelman kulkua. Jaana, Mari ja Piia lauloivat "Mun kanteleeni kauniimmin" ja lisäksi Jaana soitti viulua. Merimieslähetyspiiri muisteli iloista, uutteraa ja auttavaa jäsentään ja niitä satoja sukkapareja, joita Siirin kutomina lähetettiin joulupaketeissa yli neljän vuosikymmenen ajan.

Diakuvinä katseltiin monia muistorikkaita hetkiä Siirin elämän varrelta, sukulaisten ja erilaisten työtahtumien keskellä.

Pentti-veli ei voinut sairautensa vuoksi olla mukana, mutta oli ennen sairaalaan menoaan kirjoittanut ajatuksensa paperille, jotka myös esitettiin siellä.

Viimeisenä elinpäivänään Siiri halusi tulla tervehtimään sairasta veljeään ja sukulaisiaan. Lähtiessään toisten mukana kotiin hyvästeltiin, toivottaen turvallista kotimatkaa. Näin kävikin. Hän jaksoi kotiin asti. Asetui levolle, eikä enää aamulla herännyt. Käsi, jota illalla puristimme oli jäähyväiskäynti. Elämänsä päättyi — yksin — hiljaa.

Jäimme kaipaamaan kaikkien meidän rakastamaa Siiritätiä. Muistosi säilyy valoisana keskuudessamme. JP.

Jalmari Kiiski menehtyi sairauksikohtaukseen 25. 4. 1990 Salon aluesairaalassa. Hän oli syntynyt Sakkolan Riiskan kylässä 11. 11. 1904.

Vietimme hänen muistojuhlaansa kauniina toukokuun päivänä Someron seurakuntatalon tilavassa kirjastossa. Osuvampaa paikkaa tuskin olisi voinut löytää. Hänen koko elämänsä jatkunut kiinnostuksensa lukemiseen, tietoon, asioiden ja ilmiöiden seuraamisensa teki hänestä avarakatseisen ihmisen, jolla oli kykyä nähdä ja jaksaa monen vaikean asian ja ajan ylitse. Hänellä oli mahdava henkinen selkäranka ja hän säilytti nuoruutensa ihanteet ja aatteet läpi kaikkien vuosiansa.

Suuriarvoinen hänelle oli itsenäisen isänmaa. Hän eli sen vaiheet lähes koko vuosisatamme ajan tehden suojeluskuntatyössä ja raskaat sotavuodet läpikäyden oman osuutensa sen puolesta.

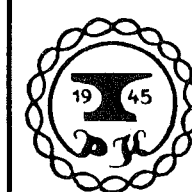
Karjalan ja Sakkolan Riiskan kylän hän teki eläväksi myös meille lapsilleen ja ylläpiti kiinnostusta juuriimme.

Itsenäisessä Suomessa sodanjälkeisinä vuosina hän viljeli maata, ensin Urjalassa ja vuodesta 1952 lähtien Somerolla. Raskaimpia näinä vuosina olivat varmaan ne päivät, jolloin hän saattoi kolme poikaansa Someron kirkkomaahan, viimeisenä vanhimman, Martin. Toki hän sai nähdä viljan kasvavan pojanpoikiensa toimesta.

Luonnosta, sen kasvusta, vuodenaikojen vaihtelusta hän ammensi vahvuutta ja tyyneyttä. Hänelle tärkeän Isä meidän -rukouksen sanoin saatoimme hänet hänen viimeiselle matkalleen syvästi kunnioittaen ja tietäen:

"Sinun turvasi on
ikäaikojen Jumala,
sinua kannattavat
iankaikkiset käsivarret."

Marjatta Simelius

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI, PUH. (935) 812 04

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

75 VUOTTA täytti 30. 3. 1990 Oiva Koppanen Lempäälän Säjässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Riiska. Sotilasarvo on väepeli.

75 VUOTTA täytti 10. 5. 1990 Toini Hellin Huuhka, o.s. Jorikka, Pieksämäen mlk:n Naarajärvellä. Hän on kotoisin Sakkolasta.

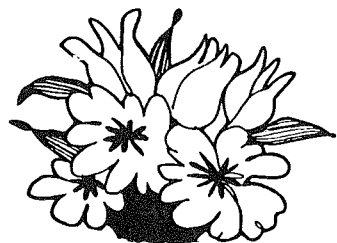
60 VUOTTA täytti 30. 3. 1990 Erkki Kallonen Vesilahdella. Viime numerossa painovirhe pudotti nimestä l:n pois, eikä sukunimi siis ollut Kalonen, vaan Kallonen.

60 VUOTTA täytti 4. 5. 1990 Lauri Matti Pitkänen Pirkkälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Viiksanlahti.

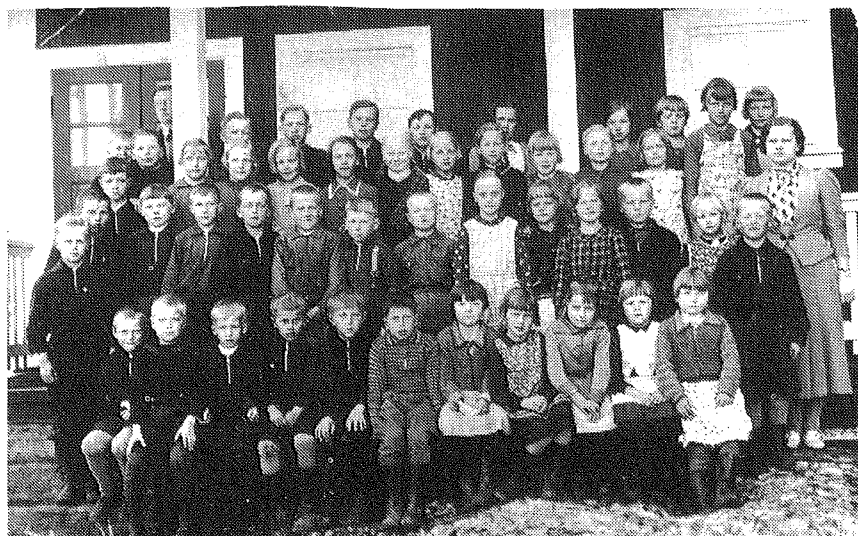
60 VUOTTA täytti 11. 5. 1990 Sulo Pusa Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Luprikala.

60 VUOTTA täytti 20. 4. 1990 Hilka-Liisa Palomäki, o.s. Huuska, Tampereella. Hänen entinen kotikylä Sakkolan Röykkylä.

60 VUOTTA täytti 30. 3. 1990 Lilja Taipale, o.s. Pullinen, Kuusankoskella. Entinen kotikylä Sakkolan Röykkylä.

Haitermaan kansakoululaiset valokuvassa

— Ennen ei kuvissa erityisemmin hymyillyt, sisareni Helga totesi katsellessaan tätä kansakoulukuvaansa vuodelta 1938 Haitermaasta. Opettajina olivat Linnea Naskali ja Jaakko Hukkanen. Eturivissä istua näkötävät napakasti sisareni Aune ja Helga. Taaempaan vasemmalla seisoo veli Jaakko serkun Matti Valtosen vierellä. Kuka kenenkin tuntee, itsensä kuitenkin jokainen — kenties. — Kuvan lähetti Hanna Kitunen Lempäälästä.

Kevään uusia ylioppilaita

Tampereen Klassillinen lukio

Heli Varpu Nurmesniemi Lempäälän Moisiosta.

Amerikkalaisen yo-tutkinnon hän suoritti ja graduoitin sikäläisin me-

noin ylioppilaaksi 10. 6. 1988 Ohiossa Tolenon kaupungin Whitmerin Schoolissa, 3 000 oppilaan lukiossa. Tilaisuudessa hän piti myös ulkomaa-
laisten vaihto-oppilaiden kiitospuheen.

Yo. Heli Nurmesniemi on Terttu ja Jaakko Nurmesniemen tytär. Äiti, Terttu Nurmesniemi o.s. Kallonen on kotoisin Sakkolan Lapinlahdesta ja Helin isovanhemmat Ida ja Aleks (Martinpoika) Kallonen.

HAITERMAAN, PANNUSAAREN JA LUPRANKYLÄN KYLÄJUHLAA VIETETÄÄN LEMPÄÄLÄSSÄ SUNNUNTAINA 30. PÄIVÄNÄ SYYSKUUTA 1990.

Aluksi osallistutaan klo 10 Lempäälän kirkossa alkavaan jumalanpalvelukseen ja sen jälkeen suoritetaan kunniakäynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä hautausmaalla.

Yhdessäoloa jatketaan Lempäälän Seurakuntatalossa. Ohjelman pääasiana on kyläläisten vapaa seurustelu aterioineen, mutta myös osanottajien toivotaan esittävän musiikkia, lausuntaa tai muuta ohjelmaa. Aterian ja päiväkahvin yhteiskustannus on noin 40 markkaa henkilöltä.

Kyläläiset perheenjäsenineen sekä myös ne, joilla on siteitä Haitermaahan, Pannusaareen tai Lupraan, ovat sydämellisesti tervetulleita yhteiseen kyläjuhlaamme!

Kyläjuhlatuomikunta

Käynti Kiviniemen markkinoilla

Aiheen tähän markkinoilla käynnin muisteluun sain siitä, kun olen parhaillaan järjestelmässä matkaa Sakkolaan tänä kesänä.

Markkinamuistot kohdistuvat vuoteen 1937, kun olin silloin päässyt keväällä kansakoulusta ja alkanut jatkokoulun. Vilakkalan kansakoulussa oli opettajina Anni ja Veikko Lehtonen. Opettajina he olivat hyvin vaativia ja joskus meidän poikien mielestä turhankin vaativia, mutta oikeudenmukaisia opettajia. Heidän aloitteestaan alettiin tehdä vuosittain luokkaretkiä kesäisin Viipuriin.

Nytkin oli määrä tehdä vuoden kuluttua taas retki Viipuriin. Matkaraajoja alettiin kerätä yhteisesti pitämällä juhlaa ja tilaisuuksia, sekä keräyksiä, että saadaan matkarahat kokoon.

Tätä matkaa varten täytyi myös

ryhtyä keräämään rahaa yksityisesti esimerkiksi vaatehankintoja varten.

Eihän Viipuriin voinut lähteä tavannukaisilla tyykihousuilla tai nahkihousuilla, jotka vaivoin saatiin aina koulun keväthuhliin... Tämän päivän koululaiset eivät voi kuvitella kuinka tiukalla elämä oli silloin meidän lapsuudessamme.

Kuitenkin kovalla yrittämisellä ja kaikenlaisella työllä sai aina muuttaman markan kokoon. Minäkin tienasin sinä kesänä saunavastojen teolla, jotka myin kauppaan, summaa en enää muista, mutta ei niistä paljon saanut.

Kesän kuluessa marjoja poimien ja niitä myymällä tuli toki säästöön sen verran, että voitiin lähteä kylän poikien kanssa ensimmäisen kerran Kiviniemen markkinoille!

Matka tehtiin laivalla jonka nimi

oli "Saimaa 2". Makkaran laiturista noustiin laivaan ja markkinoille menijöitä oli paljon. Laivasta jäätiin pois Kiviniemenkosken alapuolella, joka koski pelotti jo aivan tarpeeksi kun laiva kallisteli täyteen lastattuna voimakkaassa virrassa. Tämä meistä useimmista oli se ensimmäinen laivamatka.

Laivarannasta kävelimme matkan Vuoksen laivarantaan jossa nyt alkoi markkinat uudella markkinapaikalla, jonne oli siirretty Raviradalta kosken toiselta puolelta. Oli meille pojille paljon uutta ja ihmeellistä: paljon kauppiaita ja tavaraa, tivoli ja musiikkia, kovaääniset kuuluttivat ohjelmiaan, jotka kuuluivat jo kilometrien päähän.

Nähtävästi nyt on lähelle tätä paikkaa rakennettu uusi motelli johon majoitumme kesällä kotiseuturetkelämme.

Silloin 1930-luvulla pojilla ja myös herraskaisemmilla miehillä oli golfhousut ja läskipohja sannikkaat ja sellaisia olin minäkin tullut hakemaan. Aikamme kierreltyämme ja katseltuamme tuli aika hintojen kyselyyn ja kaupanteon hetket. Kyseimme hintoja ja tutkimme mihin rahamme riittävät. Isä varoitteli lähtiessä, että muista sitten tinkiä, etkä heti osta ja niinhän sitten teinkin. — Ehkä tästä tulikin minulle mieleinen touhu, koska ammatikseni tuli myöhemmin kauppaneuvoksen ura.

Housut ja ruudulliset sukat ostin-

Kultahäät

Saima Elli Äikäs, o.s. Repo, Sakkolan Riiskasta ja Viljo Matias Äikäs Valkjärven Nurmijärvellä. Vihitty avioliittoon Savonlinnan kirkkoherranvirastossa 17. 6. 1940.

Hovinkylä -päivät

KAIIJA RYYPÖLLÄ 30. päivänä kesäkuuta 1990 klo 12 Kalvola Kankainen.

TERVETULOA!

me ensimmäiseksi, mutta kenkien ostamisessa oli jo vaikeuksia, hinnat olivat korkeat varoimme verrattuna.

Koko päivä käytiin koko porukalla tinkimässä ja viimein yksi kauppias heltyi ja pudotti hinnan ja näin kenkä kauppakin syntyi. Se oli niin mieluinen ostos, että vieläkin sitä muistelen ja tuntuu melkein niiden kenkien tuoksukin — olivat Monosen tehtaan läskipohja sanpikkaat.

Seuraavaksi piti hankkia sellainen ”tyköistuva” takki. Sitäkin oli katseltu pitkin päivää ja markkoja oli juuri sen verran vielä, että sekin olisi saatu.

Mutta sitten sattui vahinko, koska markkinoilla oli tivoli ja siellä näytettiin kuinka mies paini karhun kanssa ja se näytös vei meidät pojat sisälle. Sille ei voinut mitään! Ja näin osa takkirahoista meni tivolin pääsymaksuun. Nyt oli jo lähellä, että takki jäisi ostamatta, mutta sekin asia kumminkin järjestyi yllättävästi — markkinoilla oli mies joka piti huutokauppaa käytetyistä vaatteista ja niitä minäkin hankkiuduun huutamaan.

Takki tuli halvalla, ei maksanut paljon mitään. Oli kokoa ja näköä niin, että naapurin Loviisa joutui sen purkamaan ja tekemään uudestaan, koska tuli ostettua kasvuvaraa vähän runsaasti. Yleensä siihen aikaan ostettiin kasvuikäisille kaikki kampeet liian suurina.

Tulevaa Viipurin matkaa varten hankinnat tuli tehtyä. Siitä matkasta kerron joskus toisten.

Markkinat Kiviniemessä jatkuivat ja vielä oli rahaa jäljellä. Samanaikaisesti oli myös ravikilpailut Kiviniemen Raviradalla ja mainoksissa luki, että siellä juoksee kuuluisa ori ”Kirrin Kurri”. Pitihän sinne päästä ja laskettuamme rahamme yhteen ja päätimme ajaa taksilla paikalle! Sen verran epäluuloinen taksimies oli, että maksaa piti heti ja niin alkoi taas tinkiminen hinnasta.

Päästiin perille, en muista oliko rahaa vielä pääsymaksuun vai mentiin-

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tu-paan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh.932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, An-neli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Loponen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoas-taan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tu-paan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipistei-tä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Karosen serkut kokoontuivat Porissa

Kuvassa iloiset serkut, sekä pieni Emilia, Martti V Karosen vieraina Porissa. Sipilänmäeltä Sakkolassa isoisän Martti Karosen mukaan oli kastettu myös Martti Viljam Karonen. Viime kesän serkkujen perinteinen kesätapaaminen oli hänen luonaan Suomen Länsirannikolla Porin Friitalassa Ritvan lapsuudenkodissa. Kesäinen hellepäivä, kauniisti hoidettu vanha piha, hyvä ruoka sekä hyväntuuliset serkut tekivät jälleen kokoontumisestamme ikimuistettavan. Kiitos Ritva ja Martti! — Anna-Maria Aalto

Virpojaiset 7. 4. 1990 Virkki-käsityö-museossa

Kuvassa oikealta: ekonomi Mirja Meloni, merkonomi Aili Tuhkanen, englantilaiset vieraat Neal Padder, Gill Lister ja Tyyne-Kerttu Virkki.

kö jostakin raosta, mutta komeaa oli katsella kun ”Kirrin Kurri” juoksi ja voi kotona kehua näkemäänsä!

Poistulo markkinoilta tapahtui il-lalla hevoskyydillä. Tätini mies oli hevosella markkinoilla ja pääsimme hänen mukanaan kotiin.

Kiviniemenkosken sillalla tapahtui vielä kummellus, sillä liikenne oli vil-kasta ja siksi poliisit olivat liikennet-tä johtamassa, emme huomanneet, että missä järjestyksessä sai sillan ylittää, vaan menimme kovalla vauh-dilla sillalle, jossa tuli vastaan auto-ja ja muuta liikennettä ja täytyi pe-ruuttaa takaisin eikä poliisit meitä yhtään kehuneet!

Niin ajelimme jälleen kohti Vilak-kalaa ja olimme iltaohjelmassa taas kotona. Tuliaiset olivat Viipurin rin-keli ja appelsiineja, mutta nuoren po-jan mielessä ja muistoissa päivä Ki-viniemen markkinoilla säilyy vielä-kin.

Kun tämä julkaistaan olemme olleet käymässä samoilla paikoilla!

Heimo Viskari

Kesä

*Jopa kesä kerkesi.
Saapui suvi suloinen.
Hanget haihtui.
Ruoho nousi.
Kohta kukat kukoistaa.*

*Paista armas aurinkoinen,
heloita koko terällä.
Valollasi, lämmölläsi
helli meitä kaikkia,
kesän tämän tarpehiksi,
talven tulevan varalle.*

Taimi Finni

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

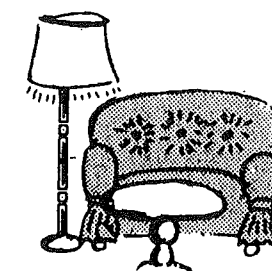
Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi

☎ (941) 845 724

Hankasalmi

Sakkolalaisen urheiluperinteen jatkajia

Sakkola on tunnettu monista ni-mekkäistä urheilijoistaan. Ovathan parhaimmat pitäjämme kasvatit yltäneet jopa olympia- ja Maailman-mestaruusmitaleille saakka. Pojista ja tytöistä ei polvi liene huonontunut Sakkolasta lähtömme jälkeenkään, mutta ympäri maata hajaantuneiden entisten sakkolalaisten jälkeläisten urheilusaavutuksista ei ole voitu kovin paljon tietoja saada.

Aiheen tähän kirjoitukseeni sain, kun olen tämän vuoden, 1989, aikana saanut läheltä seurata kahden sakkolalaista syntyperää olevan nuoren ja lupaavan urheilijatyön kehitystä ja saavutuksia.

Tytöt, nimeltään Mira Häyrinen ja Heidi Lopenen ovat kymmenen vuotiaita ja ikäistensä sarjassa kumpikin on aivan maamme huippuja. Molempien tyttöjen isoisät, ”äijät”, ovat entisiä sakkolalaisia, Keijo Häyrinen Vilakkalasta ja Olavi Lopenen Lapinlahdesta. Erikoista on vielä se, että tyttöjen isät ovat täällä Juupajoel-

la kasvaneet ja nuoruutensa viettäneet.

Tuloksia ja kilpailusaavutuksia molemmilla tytöillä on nuoresta iästään huolimatta vaikka muille jakaa. Oriveden Ponnistusta edustava Mira Häyrinen on menestynyt pikajuoksussa ja pituushyppääjänä. Hänen pituushyppytulos 454 on ylivoimainen v. 1989 Suomen kärkitulos ikäistensä sarjassa ja puuttuu vain sentin ikäistensä Suomen ennätyksestä. Lisäksi hän on 60 m juoksussa kolmen parhaan joukossa tämän vuoden tilastossa. Piirin mestaruus ja ikäkausikilpailujen ykköstitiloja on tullut myös 200 m juoksussa. Tuloksien ja lahjojensa puolesta tytöstä on lupa odottaa jopa Ringa Ropolle seuraajaa. . .

Turun Urheiluliittoon kuuluva Heidi Lopenen on erikoistunut juoksuihin. Hän on kilpaillut kaikilla matkoilla 60 metristä 800 metriin ja menestystä on tullut myös maastajuoksu- ja hölkkäkilpailuissa.

Parhaat tulokset on tulleet 200 ja 300 metrin matkoilla, joista ensin mainitulla on piirinmestaruus ja koko maan ikäkausiennätys sekä pitämällä matkalla vuoden kärkitulos. Myös 800 metrillä on ikäkausikilpailuissa tullut monta menestystä jopa Suomen Ennätys 3 × 800 metrin viestijoukkueessa.

Molempien tyttöjen hyvä kunto on jatkunut pitkälle syksyyn, sillä marraskuun lopulla hallikilpailuissa Mira Tampereella ja Heidi Vierumäellä sekä Turussa voittivat lajinsa selvästi suuresta osanottajamäärästä huolimatta.

Kun tyttöjen harjoittelu ja valmennus on hyvissä käsissä ja innostusta tuntuu riittävän, saamme heistä varmaan iän karttuessa kuulla lisää urheilu-uutisissa.

Toivotamme tytöille terveyttä sekä onnea ja menestystä sakkolalaisen urheiluperinteen jatkajina!

O L

Aukusti Kiurun muistelmia

Koulu oli loppunut. Kesäloma alkanut! Nyt pitäisi saada vain työpaikka.

Pääsiäinen on tulossa, mutta koitiin Sakkolaan ei kannata lähteä, rahavarat eivät kestä eikä salli. Eräs samalla luokalla oleva mies on helsinkiläinen, tai hänellä on osake Helsingissä. Menen hänen luokseen. Tässä mahdollisuus. Niinpä nousin junaan menin herrojen kaupunkiin ja aivan sattumalta, aivan kuin Luojan lykky, että tapasin hänet juuri asemalla. Hän oli lähdössä maalle morsiantaan tapaamaan ja pääsiäistä viettämään. Siinä ei paljon ehtinyt ”porista”, hän antoi vain avaimet ja osoitteen ja nousi junaan.

Minä jäin asemalle töllistelemään. Eipä ollut kiirettä, lähdin etsimään annettua osoitetta ja löytyihän se kun poliisiltakin kyselin aina välillä.

Vähän ensin hölmistyin, kun pääsin sisälle — sillä asunto oli aivan uusi, ettei ollut vielä kalustettukaan. Ainoa kaluste oli halkoarkku. Kelpasi siinä asustaa. Ei tarvinnut sääliä kalusteita eikä petata vuoteita. Joka tapauksessa pääsiäisen pyhät jäivät taakse muistojen joukkoon. Pitkäperjantaina kävin elokuviissa, siellä esitettiin Jeesuksen kärsimyshistoriaan pohjautuvaa näytelmää. Oli paljon kansaa kaupungilla ja kaikilla mahdoton kiire. . . Olisi ollut paljon parempi yksi tuttu kuin tuhat

tuntematonta.

Huoneen haltiakkin tuli pyhien jälkeen kotiin ja sitten alkoi rakennuksella kulkeminen ja työn kysely. Monen päivän ahkeran kyselemisen tuloksena vihdoinkin viimein onnistui. Mutta palkka oli mielestäni pieni, eikä sitä ollut kuulemma varaa ottaa, vaikka mestari sanoi ymmärtävänsä tilanteen. Panin kirjeen menemään pohjoiseen Kuisman Aapolle ja kyselin sieltä työmahdollisuuksia. Siellä tärppäsi heti: Sain sähkönen: Tule Rovaniemelle Palmulle.

Viikon verran kerkesin olla sillä rakennuksella töissä, kun kerkesi ne entiset tienestit loppua melko tarkkaan, silloin heidän tilipäivänään lähdin sa-

puskan puolta täydentämään ja keräsin KAIKKI rahani, niin sain kokoon sen verran, että niillä sain ostettua leipää pikku kakkaran, 100 g silakoita, saman verran voita ja pulloon maitoa. Niistä riitti sopivasti yhdeksi ateriaksi. Ahtaasti piti astella, vaikka kadut olivat leveät.

Eräänä toukokuun päivänä juna vislasi pois Helsingistä — taisi olla hieman vaille puolen päivän — ja sitä jyskytystä kesti iltaan asti, silloin oltiin Oulussa, Pohjolan valkoisessa kaupungissa.

Siihen aikaan oli kunnan yörauha matkustavaisillakin. Seuraavan päivän urakka oli siirtyä Oulusta Kemiin, jossa oli yöpyminen ja kolmannen päivän osalle tuli väli Kemi—Rovaniemi.

Kalle Palmu oli Rovaniemen asemalla vastaanottamassa, ei minua, vaan vaimonsa sisaren sulhasta — mutta siinä sivussa minutkin vastaanotettiin.

Kuisman Aapon työmaa oli kuulemma Unarin Luusuassa, niin sanottiin, mutta kun tähän Rovaniemelle loppui KIIRE. Lappalaisten sanavarastosta puuttui vielä silloin tämä sana. . .

Palmun Kallen kanssa kävimme kylällä kuulostelemassa, josko näinä päivinä olisi joku auto menossa Meltaukseseen. Se on nimittäin paikka,

josta rakenteilla oleva tie erkanee ensin Ounasjoen yli ja sitten 18 km on matkaa Unarin Luusuaan.

Palmu sai tietoonsa, että tästä lähipäivinä menee yksi auto sinnepäin, jossa minäkin sitten pääsen tuon 60 km taipaleen ja miten ollakaan parin päivän perästä se auto lähti ja ”korjasi kyttyrät mukaansa”.

Koska päivä oli kulunut jo aika pitkälle Meltaukseseen saavuttuamme, niin en lähtenyt enää tuolle 18 km taipaleelle, vaan yövyin lossimiehen lämpimiin siksi yöksi. Siinä sain tehdä täysin seikkaperäisen selostuksen itsestäni, matkastani ynnä muusta.

Silloin minä mielessäni ihmettelin, että mitä täytistä se jollekin lossimiehelle kuuluu, kuka minä olen, mihin menen ja mitä teen? Vasta vuosien perästä olen tullut huomaamaan, että kaikella ja monella kummallisuudella on omat selityksensä ja syynsä.

Vastalahjaksi selostuksestani sain minäkin tietää, että se mestari on Sodankylässä soraa ajamassa ja tulee huomenna Luusuaan. Minä sain ohjeen tuoda tullessani Aapon polkupyörän Luusuaan. Hän tarkoitti tietysti minulle vain hyvää, mutta Luoja ei ollut samaa mieltä, koska tuputti yön aikana vaaksan verran lunta kevätpehmeälle tielle. Ja siinä lumessa olikin polkupyörällä taivaltaamista. Polkupyörän piti olla matkaa

helpottamassa, mutta se olikin päinvastoin. Kumminkin sen päivän aikana pääsin Koposen taloon, joka oli matkani tavoitteena, vaikka monesti kulku tuntui toivottomalta.

Tämä Unarin Luusua on hyvin pieni paikka, lapinkylä. Ja tämä Koponen vain yksinäinen talo, johon saakka tämän tien pää on ehtinyt.

Täällä sain kokea sellaisen elämysten, että olimme itsensä ”Nätti-Jussin” kanssa samalla työmaalla — vaikka en sitä silloin osannut arvostaa, että minkälaisen erikoisuuden kanssa tulin tuttavaksi. Olihan hän niitä resuisimpia Lapin asukkaita mitä olen tavannut. . . mutta meitä on moneksi ja monenlaista kengänkuluttajaa ja moneen junaan menijöitä.

Toisen erikoisen tyyppin tulini samalla työmaalla tuntemaan. Oskari Korhosen — Typykkä-Korhonen. Niitä Korhosia kun oli useampia, oli Kota-Mikko, Kolisija ym. Korhoset.

Oskarin kanssa tehtiin silloin alkuaikoina puurumpuja tien alkupäähän. Siltä ajalta voin sanoa, että sen ajan jätkä oli miehistä parhaimmasta päästä — rehti ja avonainen luonne. ”Jätkä” ei haukkumanimi, vaan ihan suosittu titteli miehelle.

jatkuu myöhemmin

Sumussa voi yllättyä maallakin

Tarinani on jatkosodan ajalta, kun Sakkola oli takaisin vallattu ja liitetty valtakuntaan. Olimme jo muuttaneet Vilakkalaan ja ensimmäinen kevät siellä oli tulossa, kun kohta äitini ”keksi”, että viereiselle pellolle oli edellisenä kesänä kylvetty perunaa ja kävi siellä kaivelemassa ja yllätys oli, että perunat olivat hyvin säilyneet maassa ja vielä hyvää laatua. Perunapeltola oli useita hehtaareita.

Siellä alkoi käydä kaikki kyläläiset perunan nostossa, venäläisen kol-

hoosin kylvämällä maalla joka oli Pylkkään veljesten omistamaa peltoa. He olivat ostaneet tämän maan kaksi vuotta aikaisemmin Kemiläisen Mikolta.

Kylässä usein yöllä ihmettelimme, että missä palaa ja mikä palaa, kun näkyi tuli joskus ja tuntui savun tuoksua?

Sitten eräänä aamuna asia selvisi, kun nähtiin perunapellon toisessa laidassa tuntemattoman miehen nostavan perunaa. Venäläinen! Ei pelotta-

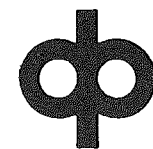
van näköinen, vaan tavallinen parrakas mies, joka ei huomannut, että aamusumu hälveni. Huomattuaan tilanteen hän siirtyi Pylkkään saunaan, kun ei mitään ihmettä olisi tapahtunutkaan!

Me pelästyimme. Mies oli vallan mielissään, kun sotilaat menivät hänet pidättämään. Näin hän pääsi pois metsästä ihmisten joukkoon.

Mies oli joko venäläinen sotilaskarkuri tai joukko-osastostaan muuten taakse jäänyt sotilas.

Arvo Meskanen

Tauno Hynnä
Kurkipolku 47
37550 MOISIO

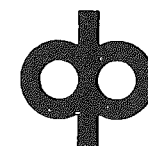
**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti

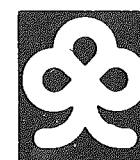
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI
RAASKAN SÄHKÖLIKE
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1990 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
50 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA
Puhelin (931) 734 843

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA
Käyttötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa

Toimituskunta
Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka,
Eero Koppanen,
Väinö Kekki ja
Marjo Ristilä-Toikka